

KNIHOVNY V MÉDIÍCH: NA PŘÍKLADU BŘEZNA – MĚSÍCE INTERNETU

Jaroslav Winter, BMI sdružení v Praze

Pro instituce jako knihovny, které jsou financovány ze státního rozpočtu a které poskytují služby široké veřejnosti, je životně důležité, jaký obraz se o nich vytváří ve vědomí veřejnosti i politických činitelů, kteří mohou ovlivnit jejich financování. V posledních čtyřech letech knihovny využíly k usměrnění tohoto obrazu projekt Březen – měsíc Internetu (BMI), který od roku 1998 přináší každoročně široké spektrum aktivit na podporu rozvoje Internetu v České republice. Jak se chopily knihovny této příležitosti?

Ze strohé statistiky vyplývá, že rok od roku se účast knihoven v BMI zvětšuje, přibývá zapojených knihoven i jimi připravovaných akcí. V roce 2000 se BMI zúčastnilo 119 knihoven, které nabídly veřejnosti pestrou škálu možností seznámení s Internetem. O rok později se zapojilo do BMI přes 100 knihoven z 92 měst a obcí a ve 30 knihovnách se jako novinka uskutečnila Noc s Andersenem, která přilákala stovky dětí, jež v knihovnách strávily noc plnou pohádek a dobrodružství.

Velká publicita, kterou vyvolaly aktivity knihoven, napomohla nepochybně poté při lobování v zájmu knihoven a financování programu jejich internetizace, které bylo významně ohroženo. Důsledkem toho bylo i rekordní zvýšení zapojení knihoven do BMI v roce 2003 na téměř 250 a na 70 knihoven (plus jedna na Slovensku), kde proběhla dětská Noc s Andersenem. Kromě toho se prvně uskutečnila také soutěž Webík o nejlepší webové stránky dětských knihoven, která byla určena pro jejich dětské tvůrce.

Jestliže se zdálo, že tím bylo dosaženo maxima, výsledky letošního BMI ještě překonaly očekávání. Velmi pestrou nabídku možností seznámení s Internetem připravilo pro různé skupiny obyvatel 275 knihoven. Celkem 3508 dětí a 843 dospělých pak strávilo Noc s Andersenem na 151 místech. V naprosté většině šlo o knihovny v celé České republice a v sedmi případech na Slovensku a ve čtyřech v Polsku, ojediněle se Noc s Andersenem odehrávala také ve školských či jiných zařízeních. Uskutečnila se opět soutěž Webík o nejlepší webové stránky dětských knihoven.

Knihovny v centru zájmu médií

Vyšší účast knihoven se projevila i ve zvýšené publicitě, kterou získaly v médiích. Přesvědčivě to vyplývá z mediálních analýz, které pro BMI

sdužení jako organizátora projektu Březen – měsíc Internetu tradičně zpracovává Anopress IT. Tento rok bylo o projektu BMI za období leden až duben publikováno ve sledovaných médiích 727 příspěvků. Minulý rok byla analýza zpracována za období únor až duben 2002 a za toto období bylo publikováno 587 příspěvků (letos ve srovnatelném období únor až duben 732 příspěvků). Z příspěvků, které média uveřejnila, byla i letos většina neutrálních, 5 bylo negativních a 76 pozitivních. Negativní informace se zamýšlely nad smyslem konání akce jako je BMI. Pozitivní pak hodnotily průběh uspořádaných akcí. Nejvíce pozitivně laděných příspěvků patřilo Noci s Andersenem.

Této knihovnické aktivitě bylo věnováno vůbec nejvíce příspěvků z jednotlivých akcí BMI v roce 2003. S celkovým počtem 258 příspěvků jasně vedla před konferencí Internet ve státní správě a samosprávě (109 příspěvků), soutěží Zlatý erb (73), dětskou konferencí Junior Internet (73), konferencí INSPO – Internet a informační systémy pro osoby se specifickými potřebami (45) a dalšími akcemi BMI. Z knihovnických zaznamenaly ještě soutěž Webík 20 příspěvků, soutěž Biblioweb 16 příspěvků a v souvislosti s názvem Do knihovny na internet, po internetu do knihovny se objevilo 16 příspěvků.

Umění organizátorek

Dominance Noci s Andersenem vyplývá nejen z toho, že toto téma je samo o sobě pro média atraktivní a novináře zaujaly tiskové zprávy rozesílané centrálně BMI sdužením. Hlavní zásluhu na takovém výsledku mají zejména organizátoři, resp. v naprosté většině organizátorky akce v místech konání, kde dokázali oslovit místní média, nabídnout jim vlastní zprávy či pozvat je k účasti na Noci s Andersenem. A právě příspěvky novinářů, popisujících vlastní dojmy z akce, pak tvoří většinu pozitivně laděných článků.

BMI sdužení získalo za uplynulých šest ročníků projektu Březen – měsíc Internetu dostatek zkušeností ze spolupráce s médii a mnohé z nich lze zobecnit. Dají se použít nejen pro účast knihoven v BMI, ale i obecně při jejich práci s médii. Ukazuje se, že jen velmi malá část redaktorů je aktivní a předem se snaží získat informace o chystaných událostech. Naprostá většina reaguje, pokud vůbec, až na tiskovou zprávu, kterou dostane, popřípadě na tiskovou konferenci, na osobní pozvání.

Pokud se někteří novináři pídí po informacích o chystaných akcích, začínají dnes již snad všichni hledáním na Internetu. Proto nabývá na významu informování prostřednictvím webových stránek, a to nejen o aktuálních událostech, ale také o koncepčních záležitostech.

Užitečným může být dále poznatek, že většina novinářů publikuje dodanou zprávu v podobě jak došla, maximálně se změněným titulkem a ve zkráceném rozsahu, popřípadě s přidáním vlastního podpisu. Jen málokdo

se snaží přidat další fakta, doplnit informaci o pohled z jiné strany, vytvořit autorsky nový, zcela původní článek. Z toho vyplývá, že je třeba dostat do zprávy všechna fakta, na kterých nám záleží, a ta nejdůležitější řadit na začátek, aby zůstala i při krácení příspěvku.

Jak vyžrát na novináře

Novináři disponují omezeným prostorem, a proto je třeba nezahltit je najednou více příspěvky, ale dodávat jim je postupně. Letos například při tiskové konferenci k zahájení Měsíce Internetu dostali účastníci vedle tiskové zprávy k BMI 2003 také další materiály, včetně samostatně zpracovaných zajímavých informací o Internetu v knihovnách a roli knihoven při šíření informační gramotnosti. Prakticky nikdo je však nepoužil, ani je nezakomponoval do svých zpráv, každý využil jen hlavní tiskovou zprávu, kde ovšem byla o knihovnách jen stručná zmínka.

Příspěvky tohoto druhu se objevily v médiích pouze tehdy, když jsme se dohodli na jejich zařazení v rámci speciální přílohy Hospodářských novin, či v několika rozhlasových besedách. Pro nás z toho vyplynulo, že příště bude třeba vydat tiskovou zprávu o aktivitách knihoven samostatně.

V těchto dnech již připravuje BMI sdružení 7. ročník projektu Březen – měsíc Internetu. Počítá opět s účastí knihoven. Hodlá využít získaných zkušeností k tomu, aby publicita o aktivitách knihoven byla ještě větší. Mohla by k tomu přispět také souhrnná informace o zapojení knihoven do BMI, zpracovaná v podobném stylu jako v případě Noci s Andersenem. Zde organizátorky z Uherského Hradiště – Mirka Čápková a Hana Hanáčková – dokázaly soustředit základní údaje o počtu účastníků i o dění v průběhu noci a vytvořit z nich atraktivní zprávu. Díky tomu pak publicita o Noci s Andersenem získala třetí rozměr; vedle informací o přípravě akce a příspěvků o průběhu Noci s Andersenem v daném místě se objevily ještě zprávy zachycující celkový průběh.

Proto bychom uvítali, kdyby organizátoři příští účasti knihoven v BMI dokázali shromáždit nejen informace o chystaném programu, jako tomu bylo i v minulých ročnících, ale také začátkem dubna údaje poskytující přehled o celkové účasti veřejnosti a rovněž o nejzajímavějších aktivitách a poznatcích.

K těm letošním patřil například mimořádně velký zájem o nabídku knihoven ze strany seniorů. Bylo by však jistě působivější, kdyby bylo možné jej dokumentovat i nějakou celkovou statistikou, nejen hodnocením z několika knihoven.